

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ  
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів  
імені професора А.К. Скороходька



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини  
Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ  
\_\_\_\_\_ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри гігієни тварин і  
харчових продуктів імені  
професора А.К. Скороходька  
протокол № 13 від 30.05. 2024 р.

Завідувач кафедри  
В'ячеслав СОЛОМОН

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»  
Гарант ОП  
Наталія ГРУШАНСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ГІГІЄНА УТРИМАННЯ ОВЕЦЬ І КІЗ**

Галузь знань 21 «Ветеринарна медицина»  
Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»  
Освітня програма «Ветеринарна медицина»  
Факультет ветеринарної медицини  
Розробник: В'ячеслав Соломон, доцент кафедри гігієни тварин і харчових продуктів, к.вет.н, доцент

Київ – 2024

## Опис навчальної дисципліни «Гігієна утримання овець і кіз»

<b>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь</b>	
Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	211 «Ветеринарна медицина»
Освітня програма	Ветеринарна медицина
<b>Характеристика навчальної дисципліни</b>	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	Екзамен
<b>Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти</b>	
Курс (рік підготовки)	6
Семестр	12
Лекційні заняття	15 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	90 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.

## **1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни для повного терміну денної форми здобуття вищої освіти**

**Мета** вивчення навчальної дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок з особливостей гігієни утримання та догляду за вівцями та козами.

**Основні завдання** навчальної дисципліни «Гігієна утримання овець і кіз» – вивчення біологічних особливостей, етологічних потреб тварин, впливу факторів зовнішнього середовища на їх організм тварин, вивчення санітарно-гігієнічних нормативів утримання та годівлі, виконання повсякденних гігієнічних процедур та надання невідкладної ветеринарної допомоги вівцям та козам.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

### ***знати:***

- Вимоги законодавства, що регулює основні правила утримання та догляду овець та кіз, як в домашніх умовах, так і на виробництві;
- Методи оцінки благополуччя тварин, законодавчі акти, що регламентують, належну поведінку з вівцями та козами;
- Принципи та вимоги до промислового розведення тварин та їх використання за різними напрямками.

### ***вміти:***

- застосовувати на практиці у разі необхідності знання з курсу «Гігієна утримання овець і кіз»;
- організувати процес вирощування і утримання тварин;
- оцінювати благополуччя тварин пояснювати концепцію благополуччя тварин та відповідні зобов'язання, що накладаються на власника, осіб, що обслуговують тварин, лікаря ветеринарної медицини та інших осіб, що працюють з вівцями та козами;
- вживати заходів для запобігання жорстокого ставлення до тварин, профілактики захворювань, уникнення страждань тварин, а також страху чи стресу;
- дотримуватись правил годівлі тварин відповідно до їх виду, віку, фізіологічного стану тощо;
- планувати заходи щодо розведення тварин.

### **Набуття компетентностей:**

**Інтегральна компетентність (ІК):** здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

### **Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

***Спеціальні (фахові) компетентності (СК):***

СК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

СК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

СК 20. Здатність організувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

***Програмні результати навчання***

ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

## 2. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практ.	С.р.
<b>Змістовий модуль 1.</b>				
<b>Вимоги до утримання овець і кіз.</b>				
<b>Тема 1.</b> Санітарно-гігієнічні та ветеринарні норми і правила утримання та поводження з вівцями та козами	15	2	2	11
<b>Тема 2.</b> Біологічні особливості овець.	16	2	2	12
<b>Тема 3.</b> Біологічні особливості кіз.	16	2	2	12
<b>Тема 4.</b> Вимоги до утримання овець та кіз.	15	2	2	11
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	<b>62</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>46</b>
<b>Змістовий модуль 2.</b>				
<b>Благополуччя, годівля та розведення овець та кіз.</b>				
<b>Тема 5.</b> Благополуччя, етологічні потреби й гуманне ставлення до овець та кіз.	15	2	2	11
<b>Тема 6.</b> Гігієнічні вимоги до кормів та годівлі овець та кіз.	15	2	2	11
<b>Тема 7.</b> Вимоги до розведення та відтворення овець та кіз.	15	2	2	11
<b>Тема 8.</b> Способи знезараження відходів та стічних вод.	13	1	1	11
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>58</b>	<b>7</b>	<b>7</b>	<b>44</b>
<b>Всього</b>	<b>120</b>	<b>15</b>	<b>15</b>	<b>90</b>

## 3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Техніка безпеки при роботі з вівцями та козами.	1
2	Народно-господарське значення галузі.	2
3	Біологічні особливості та поширення овець. Основні породи тварин, що утримуються в Україні.	2
4	Біологічні особливості та поширення кіз. Основні породи кіз, що вирощуються в Україні.	2
5	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання овець. Санітарно-гігієнічні заходи спрямовані на покращення умов утримання овець.	2

6	Санітарно-гігієнічні заходи спрямовані на покращення умов утримання кіз.	2
7	Гігієнічна характеристика кормів для овець. Корми рослинного і тваринного походження, характеристика поживності, способи підготовки до згодовування і їх використання в годівлі овець. Вимоги до води при напуванні.	2
8	Гігієнічна характеристика кормів для кіз. Корми рослинного і тваринного походження, характеристика поживності, способи підготовки до згодовування і їх використання в годівлі кіз. Вимоги до води при напуванні.	2
	<b>Всього</b>	<b>15</b>

#### 4. Теми самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Господарсько-біологічні особливості овець і кіз.	9
2	Санітарно-гігієнічні вимоги до порід овець і кіз.	9
3	Вимоги до планування території і конструктивних рішень тваринницьких приміщень.	9
4	Вибір території, взаємне розташування будівель і споруд для овець і кіз.	9
5	Санітарно-гігієнічні вимоги до систем утримання овець і кіз.	9
6	Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщення для утримання овець та кіз.	9
7	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання кітних вівцематок та козематок.	9
8	Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання вівцематок на спеціалізованих індустріальних підприємствах.	9
9	Ветеринарно-санітарне забезпечення вівчарських підприємств.	9
10	Гігієнічні вимоги при поводженні з відходами вівчарства і козівництва.	9
	<b>Всього</b>	<b>90</b>

#### 5. Засоби діагностики результатів навчання:

- захист практичних робіт;
- модульні тести;
- екзамен.

#### 6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);

- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

### 7. Методи оцінювання.

- усне або письмове опитування;
- захист практичних робіт;
- реферати, есе;
- модульне тестування;
- екзамен.

**8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.** Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни  $R_{\text{дис}}$  (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи  $R_{\text{НР}}$  (до 70 балів):  $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$ .

### 9. Навчально-методичне забезпечення

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;

### 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гігієна тварин /М.В.Демчук, М.В.Чорний, М.П.Високос, М.О. Захаренко. К.: Еспада, 2005. 384 с.
2. Гігієна та особливості транспортування тварин і продукції тваринництва. / В.М. Поліщук, Д.А. Засекін, Т.О. Білько, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: Центр учбової літератури. 2020. 520 с.

3. Системи утримання тварин. Навчальний посібник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Засєкін Д.А., Соломон В.В. Київ. Видавництво «Центр учбової літератури». 2016. 424 с.
4. Спеціальна гігієна тварин. Навчальний посібник / Поляковський В.М., Чепіль Л.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2017. 568 с.
5. 7. Гігієна тварин. Методичний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини / Захаренко М.О., Засєкін Д.А., Шевченко Л.В., Поляковський В.М., Михальська В.М., Соломон В.В., Димко Р.О. Київ. ФОП Ямчинський О., 2023. 240 с.
8. Засєкін Д.А. Санітарні норми для тваринницьких та переробних підприємств України. Навчальний посібник. Д.А. Засєкін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: Центр учбової літератури. 2015. 400 с.
9. Утримання і гігієна тварин. Утримання овець і кіз. Навчальний посібник. Частина III/ Захаренко М.О., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2021. 457 с.
10. 11. Гігієна та санітарія переробних підприємств. Навчальний посібник. Д.А. Засєкін, О.С. Яремчук, Н.І. Кос'янчук, М.Д. Кучерук, Н.М. Слободянюк. Вінниця. ВНАУ. 2018. 348 с.
12. Ветеринарна гігієна та санітарія (запитання і відповіді). Д.А. Засєкін, Н.І. Кос'янчук, В.В. Соломон, М.Д. Кучерук. К.: Видавництво ПП «Дірект Лайн». 2015.

## **12. Інформаційні ресурси**

1. <https://www.dreamstime.com/photos-images/veterinarian-goat.html>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=NfWgHluldIY>.
3. <https://fermer.blog/bok/zhivotnye/kozy/soderzhanie-koz/778-kak-pravilno-doit-kozu.html>.
4. Козячий пух - про сад і город. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pro-dachu.pp.ua/5046-kozyachiy-puh-pro-sad-gorod.html>.
5. 95. Фузаріоз: лікування та профілактика, заходи боротьби. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://floristics.info/ua/statti/khvorobi/4159-fuzarioz-likuvannya-ta-profilaktika-zakhodi-borotbi.html>.
6. Іржа стеблова (лінійна) (пшениця) (Ржавчина стеблевая (линейная)). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://superagronom.com/hvorobi-grib/irja-steblova-liniyna-pshenitsya-id16317>.
7. Ріжки жита – шкідливість і менеджмент. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.agronom.com.ua/rizhky-zhyta-shkidlyvist-i-menedzhment/>.
8. Auto sheep feeder. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.richriverrural.com.au/product/auto-sheep-feeder/>.
9. Процес доїння кози: технологія, раздой, час доїння. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.zoo-club.org/1385-how-to-milk-a-goat-the-correct-manual-technology.html>.



10. Thistlestone Farm. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.thistlestonefarm.com/stock.html>.
11. Присадибне вівчарство. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://agrostory.com/ua/info-centre/zivotnovodstvo/priusadebnoe-ovtsevodstvo/>.
12. Вівці романівської породи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.olx.ua/d/uk/obyavlenie/vvts-romanvsko-porodi-IDFsHK1.html>.
13. Пасовищне утримання овець. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://agrostory.com/ua/info-centre/zivotnovodstvo/pastbishchnoe-soderzhanie-ovets/>.
14. Баранячий курдюк – шкода і користь, правила вибору і застосування. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osobista.in.ua/baranyachyj-kurdyuk-shkoda-i-koryst-pravyla-vyboru-i-zastosuvannya.html>.
15. Розведення овець в домашніх умовах: утримання та догляд. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vidpoviday.com/rozvedennya-ovets-v-domashnix-umovax-utrimannya-ta-doglyad>.